

Przyjęcie spadku z dobrodziejstwem inwentarza

Jesteś osobą uprawnioną do otrzymania spadku po zmarłym krewnym?

To zależy od Ciebie w jaki sposób zdecydujesz się przyjąć otrzymany spadek. Jedną z możliwości na przejęcie otrzymanych praw majątkowych jest przejęcie spadku z dobrodziejstwem inwentarza- na czym ono polega, z czym się wiąże, zwłaszcza w sytuacji zadłużenia naszego spadkodawcy, czy jego długi stają się naszymi długami? Ponadto czym charakteryzują się spis a także wykaz inwentarza, co wchodzi w ich zakres?

RZECZYWISTOŚĆ PRAWNA

Zgodnie z Polską rzeczywistością prawną spadkobierca ma trzy możliwości- może spadek przyjąć wprost, odrzucić go, bądź może go przyjąć z dobrodziejstwem inwentarza. Przyjęcie spadku wprost bądź jego odrzucenie wiąże się z koniecznością złożenia stosowanego oświadczenia spadkobiercy w terminie 6 miesięcznym przed sądem bądź notariuszem. Natomiast, zgodnie z nowelizacją kodeksu cywilnego, odniesieniu do spadków otwartych, począwszy od 18.10.2015 r., osoba, która nie złożyła stosowanego oświadczenia o odrzuceniu bądź przyjęciu spadku, nie dziedziczy automatycznie wszystkich jego elementów, lecz następuje przyjęcie spadku z dobrodziejstwem inwentarza. Przed ww. nowelizacją brak reakcji spadkobiercy poczytywało się jako przyjęcie spadku wprost. Aby przyspieszyć przyjęcie spadku z dobrodziejstwem inwentarza, należy złożyć stosowane oświadczenie przed sądem lub u notariusza, natomiast w przypadku braku takiego oświadczenia, automatycznie po pół roku od śmierci spadkodawcy spadkobierca przyjmuje spadek z dobrodziejstwem inwentarza.¹

CO OZNACZA POJĘCIE PRZYJĘCIE SPADKU Z DOBRODZIEJSTWEM INWENTARZA?

Przyjęcie spadku z dobrodziejstwem inwentarza polega na uznaniu spadku z ograniczoną odpowiedzialnością za długi spadkodawcy, a mianowicie do wysokości wartości aktywów wchodzących w jego masę majątkową. Zwiększa to bezpieczeństwo osób dziedziczących, na wypadek gdyby zobowiązania finansowe na osobie zmarłej były większe niż pozostawiony przez nią majątek. Dla przykładu, przyjmując spadek z dobrodziejstwem inwentarza, na którym spoczywa zobowiązanie finansowe w wysokości 100 tys. zł, a wartość majątku spadkodawcy nie przewyższa 80 tys. zł odpowiadamy finansowo tylko do tej kwoty, bez konieczności wpłaty sumy pozostałej tj., w tym przykładowym przypadku kwoty 20 tys. zł.

¹ W. Danielewicz- Prokorym, EP 2016, Nr 2, O najnowszych kierunkach zmian w prawie spadkowym, s.25.

PRZYJĘCIE SPADKU Z DOBRODZIEJSTWEM INWENTARZA A DŁUGI

Podczas przyjmowania spadku z dobrodziejstwem inwentarza można spotkać się z trzema odmiennymi sytuacjami, tj.:

- **spadek bez długów**, który stanowi najwygodniejszą oraz najprostszą ze wszystkich ewentualności, wchodzący w spadek spadkobierca nie jest obciążony żadnymi zobowiązaniami finansowymi spadkodawcy, a cała kwota majątku osoby zmarłej przechodzi na osobę dziedziczącą spadek, nie dochodzi do żadnych potrąceń, które wynikałyby z zadłużeń finansowych spadkodawcy;
- **spadek z długami mniejszymi niż dziedziczony majątek** - w tym przypadku, w pierwszej kolejności musi dojść do uregulowania żądań wierzycieli kwot im należnych, następnie suma przeznaczona do ich spłaty zostaje odjęta od pozostawionej przez spadkodawcę masy majątkowej. Jeżeli przedmiotem dziedziczenia nie są środki finansowe, należy je przed spłatą długów spadkodawcy spieniężyć;
- **spadek z długami, które przewyższają wartość majątku**- jest to zdecydowanie najmniej korzystna opcja dla spadkobiercy, ponieważ po dokonaniu rozliczenia spadkowego nie otrzymuje on żadnych środków, jest to spowodowane absorpcją masy majątku na poczet zaspokojenia wierzycieli oraz spłaty należnych im zobowiązań finansowych. Spadkobierca ponad to musi opłacić koszty sądowe- czyli kwotę 50 zł za stwierdzenie nabycia spadku, a także za złożone oświadczenie przed sądem o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza w kwocie 100 zł, zaś opłata komornicza w tym przypadku to kolejne 400 złotych.²

POJĘCIE SPISU INWENTARZA I WYKAZU INWENTARZA

W celu uzyskania informacji o górnej granicy odpowiedzialności za długi zmarłego należy sporządzić wykaz inwentarza bądź spis inwentarza. Uzyskanie spisu lub wykazu inwentarza nie jest obowiązkiem spadkobiercy lecz jego prawem. Jednak rozwiązanie te niesie wiele korzyści, przede wszystkim daje możliwość szybszego i łatwiejszego porozumienia z ewentualnymi wierzycielami spadkodawcy, tak więc warto z tego prawa skorzystać.

SPIS INWENTARZA

Spis inwentarza to dokument o charakterze urzędowym, który jest sporządzany przez komornika na podstawie postanowienia wydanego przez sąd, na wniosek tego kto uprawdopodobni, że jest spadkobiercą, zapisobiorcą lub uprawnionym do zachowku bądź wykonawcy testamentu lub wierzyciela posiadającego pisemny dowód należności przeciwko spadkodawcy. Taki wniosek można złożyć również bezpośrednio przed komornikiem, który zawiadamia właściwy sąd spadku a sąd wydaje postanowienie w przedmiocie spisu inwentarza. Upraszczając- taki wniosek można złożyć zarówno w sądzie jak i przed komornikiem, przy czym sądem właściwym do złożenia wniosku jest właściwy sąd spadku zmarłego.

Sąd zarządza ogłoszenie w sprawie o wydanie postanowienia o sporządzeniu spisu inwentarza, które jest zamieszczane na stronie sądu, a także na tablicy ogłoszeń znajdującej się we właściwym sądzie spadku. Na postanowienie sądu przysługują zażalenie.

---

² Dz. U. 2020.o.1740 t.j. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. *Kodeks cywilny*, art.1015, art.1031

W spisie powinny znaleźć się elementy należące do spadku, tj. m.in. środki finansowe, przedmioty zapisów windykacyjnych, czy też mienie, z zaznaczeniem wartości każdego z nich, a także długi spadkowe ze wskazaniem ich wysokości. Komornik dokonuje wyceny każdego z elementów masy spadkowej według stanu i cen, które obowiązywały z chwilą otwarcia spadku. Po wykonaniu przez komornika postanowienia sądu o sporządzeniu spisu inwentarza przesyłany jest on przez niego dalej do sądu, w razie braków sąd wydaje postanowienie o sporządzeniu uzupełniającego spisu inwentarza. Od chwili sporządzenia spisu inwentarza spadkobierca spłaca długi spadkowe zgodnie ze sporządzonym spisem.³

KOSZTY SPISU INWENTARZA

Sporządzenie spisu inwentarza wiąże się zarówno z kosztami sądowymi, jak i komorniczymi, stała opłata u komornika wynosi 400 zł, natomiast opłata sądowa od wniosku to koszt 100 zł. Niekiedy do wyceny niektórych elementów spadku potrzebna jest opinia biegłego rzeczoznawcy, co jednocześnie wiąże się z zwiększeniem kosztów procedury przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza. W zależności od nakładu pracy komornika oraz konieczności powołania biegłego koszty wykonania takiego spisu mogą wahać się od kwoty kilkuset do kilku tysięcy złotych.

WYKAZ INWENTARZA

Kiedy nie znamy dobrze sytuacji majątkowej naszego spadkodawcy najlepiej zdecydować się na wykonanie spisu inwentarza, natomiast gdy mamy dostateczne rozeznanie w jego masie majątkowej bądź gdy nie pozostawił on po sobie zbyt wielu elementów spadkowych można wybrać stworzenie wykazu inwentarza. **Wykaz inwentarza ma charakter prywatny, polega na samodzielnym wpisaniu w nim elementów składających się na spadek wraz z ich potencjalną wartością.** Należy go złożyć przed sądem bądź przed notariuszem, który sporządza z tej czynności protokół i przesyła go dalej do sądu spadku. Wykaz spisuje się na urzędowym formularzu, który jest dostępny na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości.

W wykazie inwentarza spadkobierca winien z należyłą starannością ujawnić przedmioty, które wchodziły w skład spadku oraz przedmioty zapisów windykacyjnych wraz z ich wartością wycenioną na dzień otwarcia spadku. Pojęcie należytej staranności w praktyce może polegać m. in. na skierowaniu do różnych instytucji np. właściwego urzędu (urząd gminy, skarbowy), do banku spadkodawcy, czy do jego wierzycieli, zapytań o rodzaj i wysokość zaległości finansowych zmarłego.

Wszelkie podstępne zatajenie informacji dotyczących długów spadkodawcy bądź jego majątku, w wypadku ujawnienia może skutkować utratą ochrony jaką daje przyjęcie spadku z dobrodziejstwem inwentarza. Ponadto spadkobierca tracie tę ochronę jeżeli podstępnie uwzględni w wykazie inwentarza lub spisie inwentarza nieistniejące długi.

---

³ Dz. U. 2020.o.1740 t.j. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny, art.1015, Art. 1031³ § 2

Spadkobierca, który złożył wykaz inwentarza spłaca długi spadkowe zgodnie ze złożonym wykazem. Nie może jednak zasłaniać się brakiem znajomości wykazu inwentarza złożonego przez innego spadkobiercę, zapisobiorcę windykacyjnego lub wykonawcę testamentu.⁴

KOSZTY WYKAZU INWENTARZA

Co do zasady sporządzenie wykazu inwentarza jest bezpłatne, natomiast jeżeli jest on składany przed notariuszem trzeba liczyć się z dodatkową opłatą- maksymalna stawka opłaty notarialnej za sporządzenie protokołu wynosi 200 zł netto (+ podatek VAT).

Zadanie realizowane przez Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Obywatelskiej CIVIS SUM, finansowane ze środków przekazanych przez Powiat Międzyrzecki na podstawie umowy o powierzenie realizacji zadania publicznego pn. „Prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz realizacja zadań z zakresu edukacji prawnej w powiecie międzyrzeckim w 2021 r.”

---

⁴ Dz. U. 2020.o.1740 t.j. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. *Kodeks cywilny*, art.1015, Art. 1031³ § 1